

28 DEC 2016

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

183-25/ 16

Београд

дел.бр. 51796 датум: 28.12. 2016. год.

Заштитник грађана
Заštitnik građana

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ
РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
ПИСАРНИЦА - 33

ПРИМЉЕНО: 28-12-2016

Орган	Пр.јед.	Број	Прилог	Вредн.
S				

МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

- Ана Брнабић, министарка -

Бирчанинова 6

11000 Београд

Поштована госпођо Брнабић,

Поводом јавне расправе, на основу члана 18. став 4. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, број 79/2005 и 54/2007), и у складу са чланом 46. став 7. Пословника Владе („Службени гласник РС“, број 61/2006 – пречишћен текст, 69/2008, 88/2009, 33/2010, 69/2010, 20/2011, 37/2011, 30/2013 и 76/2014), у прилогу Вам достављамо Мишљење Заштитника грађана о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о заштити права и слобода националних мањина.

С поштовањем,

Прилог: Мишљење Заштитника грађана (стр. 3)

Делиградска 16, 11000 Београд

Телефон: (011) 2068 -100 www.zastitnik.rs e-mail: zastitnik@zastitnik.rs

МИШЉЕЊЕ

о

Нацрту закона о изменама и допунама Закона о заштити права и слобода националних мањина

Значај који Закон о заштити слобода и права националних мањина има за креирање и вођење тзв. мањинске политике, остваривање Уставом гарантоване једнакости грађана и посебне заштите припадника националних мањина дају му карактер основног и системског закона у тој области.

Тај значај оправдава одржавање јавне расправе која треба да представља не само једну од фаза прописаног поступка доношења правног прописа, већ једино одговарајући и сврхисходан начин за разматрања потреба и правца евентуалних измена и допуна постојећег Закона.

Међутим, Нацртом закона о изменама и допунама Закона о заштити права и слобода националних мањина нису отклоњене све до сада уочене препреке које су доводиле до немогућности доследне и ефикасне примене, односно проблема у остваривању права прописаних Законом, иако се као разлог за доношење овог закона образлаже потреба да се поједина решења прилагођавају стварним потребама унапређења положаја националних мањина.

У интересу даљег унапређивања слобода и права припадника националних мањина у Републици Србији је усвајање дефиниције националне мањине на начин који ће уважити све особености и стварне потребе грађана који се тако осећају и изражавају, односно установљавање ефикасних механизама за непосредно остваривање гарантованих и прописаних права.

Разлози:

Као један од разлога за доношење измена и допуна постојећег Закона, квалитативно другачијих, овлашћени предлагач у Образложењу наводи „у прилагођавању појединих решења стварним потребама унапређења положаја националних мањина“. Међутим, поједина решења садржана у Нацрту, иако најављена као унапређење, не представљају суштински корак напред у заштити и остваривању права припадника националних мањина. Стога је потребно уложити додатни напор и на основу резултата јавне расправе размотрити начин за унапређивање понуђених решења, како не би била пропуштена прилика да се успостави пун, заокружен и ефикасно применљив правни оквир за вођење тзв. мањинске политике.

Прво, Нацртом закона није предвиђена измена и допуна члана који дефинише појам националне мањине, упркос томе што је стицање статуса националне мањине и формирање националног савета основ политике у области заштите индивидуалних и колективних права грађана који имају заједничко етничко порекло. Ако се има у виду да је ово основни закон, који, по својој природи, једини и треба да даје дефиницију националне мањине, његове

измене и допуне су најбоља прилика да се прецизније одреди дефиниција националне мањине на начин који одговара реалности и потребама грађана који се тако осећају и опредељују.

Један од разлога који намећу посебну потребу да се постојећа дефиниција националне мањине преиспита јесте чињеница да надлежно министарство сматра да је орган управе овлашћен да некоме призна или не статус националне мањине као нпр. у случају Цинцара којима није признало статус националне мањине. Поред тога, такву одлуку надлежно министарство је утемељило на основу процене да наведена група по бројности није довољно репрезентативна, не узимајући у обзир друге значајне околности. Истовремено, министарство је игнорисало подatak да су у претходној деценији припадници различитих и исто тако малобројних етничких група стекли статус националне мањине и основали националне савете, што је неспорно допринело унапређењу права која су призната националним мањинама и јачању идентитета њихових припадника. Због тога је Заштитник грађана дао Мишљење¹ надлежном министарству у коме је истакао да бројност етничке заједнице не треба, нити сме, да буде једини критеријум за признавање колективног права на оснивање националног савета. Посебно што, када се цени бројност, треба водити рачуна да малобројнија заједница има већу потребу за заштитом идентитета и осигуравањем опстанка.

Даље, Нацртом закона, у члану 9. је предложена допуна члана 11. став 2. на начин да се додају речи „својим статутом“. Иако на први поглед делује као суштинска промена, поменута одредба то није. У првом реду, зато што је и до сада постојала одредба, истина неспроводива, која прописује обавезно увођење у службену употребу мањинског језика и писма на територији локалне самоуправе када су испуњени законом прописани услови. На овај начин је с једне стране, само правно-технички прецизирано средство које је општепознати начин за увођење у правни поредак одлука јединице локалне самоуправе, односно извршено усаглашавање пуким "преношењем" одредбе закона који уређује питање службене употребе језика и писма, с друге стране.

Посебно ако се има у виду да је за насељено место, као ужу и мању територијалну јединицу која представља део територије јединице локалне самоуправе, одредбом члана 9. Нацрта закона предвиђен ефикаснији механизам примене с обзиром да предложена измена прописује „Скупштина јединице локалне самоуправе **утврдиће статутом** насељена места“ у којима се према ставу 6. уводи у службену употребу језик и писмо националне мањине.

Међутим, тиме није отклоњен већ уочен проблем у пракси и препрека стварној примени закона. Наиме, у случај Општине Прибој босански језик и писмо није статутом уведен у службену употребу и поред тога што је био испуњен законски услов, односно учешће Бошњака у укупном броју становника на њеној територији је био већи од 15% према резултатима Пописа становништва из 2002. године. Разлог за то је чињеница да скупштинска већина није прихватила, упркос законом прописаној обавези увођења, иницијативу да се статутом мањински језик уведе у службену употребу, и то без образложења, због чега није ни гласала за такву одлуку и допуну статута. Додатну потврду немогућности доследне примене закона представља податак да ни Препоруке Заштитника грађана, којима је утврдио пропуст², нису извршене.

¹ <http://www.pravamanjina.rs/index.php/sr/podaci/dokumenta/-/606-miljenje-zatitnika-graana-upueno-ministarstvu-dravne-uprave-i-lokalne-samouprave>.

² <http://www.pravamanjina.rs/index.php/sr/podaci/dokumenta/-/418-preporuka-zatitnika-graana-optini-priboj-u-vezi-s-usaglaavanjem-oprinskog-statuta>

Због тога је потребно, како би се предупредила могућност политизација одлуке о томе да ли ће, или не, закон бити доследно спроведен, као и изигравање сврхе њеног прописивања, изменама и допунама осмислiti начин који ће обезбедити непосредну примену законске одредбе која гарантују службену употребу на територији јединице локалне самоуправе неког језика и писма. На тај начин би одлука одборника о утврђивању службене употребе имала, правно гледано, декларативан карактер док њено недонешење, у случају да до тога дође, не би имало штетне последице за припаднике националне мањине који у прописаном проценту живе на територији те јединице локалне самоуправе.